

“L’arc mediterrani és tractat injustament”

A principi d’any, en una entrevista a *Valenciaplaza.com* pronosticàveu que la millora de l’economia començaria a notar-se durant el segon semestre. De moment, però, no se’n veuen gaires brots verds.

—Sí que hi ha brots verds. El saldo de la balança exterior comercial espanyola i valenciana està donant xifres positives i aquest és un dels elements que ens podria traure de la crisi. Això no significa, però, que de forma immediata hi haja una translació al món de l’empresa i els negocis i quant a millora de les xifres d’atur. Són elements que dependran que altres factors reaccionen.

—Quins factors?

—Un d’ells és la balança comercial, que ha evolucionat positivament però que encara no té prou força per a empenyer tota l’economia. El segon factor és el consum intern, que ara per ara està estancat. Si tots dos motors comencen a funcionar, crec que en el mitjà termini veurem una paralització en la destrucció d’ocupació i tornarem a generar-ne. Crec que a finals d’any hi haurà una millora de l’economia, però això no es traslladarà al mercat laboral fins el 2014 o 2015.

—La balança comercial ha millorat, entre altres coses, perquè les empreses han reduït costos per la via d’abaixar salaris. No és una estratègia perniciosa a llarg termini? Era això el canvi del model productiu de què tant es parlava a l’inici de la crisi?

—Aquesta no és la fórmula. Estem millorant la competitivitat amb la fórmula de tota la vida. Quan teníem moneda pròpia i l’òrgan regulador n’era el Banc d’Espanya, si hi havia un problema de competitivitat, es devaluava la pesseta i l’endemà érem més competitius. El fet de tenir l’euro i la impossibilitat d’aplicar la nostra política monetària pròpia ens obliga a devaluar-nos internament. I això només ho podem aconseguir igual

Juan Manuel Pérez Mira (València, 1966) és, des del passat desembre, degà del Col·legi d’Economistes de València. En aquesta entrevista defensa els dèficits asimètrics i adverteix que sense un nou sistema de finançament la situació del País Valencià “no és sostenible”.

que abans, és a dir, fent-nos més pobres, o el que és el mateix, reduint els costos salarials i el marge de benefici. Aquesta és la fórmula per a millorar la competitivitat a curt termini. Però, a llarg termini, la competitivitat s’ha de millorar per la via d’optimitzar els processos productius. Aquesta optimització, però, només es pot realitzar en el llarg termini. Fan falta molts canvis en educació, desenvolupament...

—La impressió, però, és que d’aquesta segona part tothom s’ha oblidat i que l’única fórmula que realment s’està aplicant és la de l’empobriment...

—Les polítiques de llarg termini estan renyides amb els períodes electorals de quatre anys. No obstant, els gestors públics haurien de pensar en el llarg termini.

—S’estan posant les bases perquè aquest canvi de model productiu de què vosté parla es produeca a llarg termini?

—Jo crec que sí. S’estan prenent mesures en l’economia nacional, en el mercat de treball, en l’ajust del sector públic i en el sector financer. Algunes mesures són discutibles, però en general la majoria dels economistes considerem que estan ben encaminades.

—Una de les mesures més polèmiques ha estat la reforma del mercat laboral. El primer trimestre de l’any es va tancar amb sis milions d’aturats. Aquesta reforma ha estat adequada?

—Jo crec que ha anat en la bona direcció, encara que és millorable i segurament cal continuar treballant-hi. Una part important de la desocupació que tenim en aquest moment procedeix de dues bombolles: la primera, la procedent de la bombolla immobiliària; i la segona, la procedent de la bombolla d’una administració que estava sobredimensionada. Ara cal posar-se a pensar en com haurem de donar feina a tota aquesta gent que s’ha quedat al carrer.

En aquest sentit, és necessari que comencem a pensar en polítiques de creixement. Però, com que en aquests moments no hi ha diners per a gastar, cal pensar en altres tipus de polítiques de creixement que impliquen gastar allò que tenim d’una altra manera.

—Què podeu suggerir vós com a economista perquè aquestes bases per al creixement es posen?

—Evidentment, cal donar un impuls a les polítiques de suport a la innovació i a la investigació. També cal donar suport a la internacionalització, perquè és un dels sectors que està arrossegant l’economia. I per últim, cal dissenyar grans programes per incidir en la desocupació dels joves. És un drama que la generació millor formada acabe marxant i desenvolupant la seua carrera fora.

—Angela Merkel mantindrà el dogma de l’austeritat fins a les eleccions alemanyes, que s’han de celebrar al setembre. Podem esperar-nos fins aleshores?

—Podem esperar-nos perquè afortunadament la prima de risc està continguda i l’estat s’està finançant raonablement bé. Fa un any l’estat tenia pràcticament tancat l’accés als mercats i al finançament extern, però en aquest moment el Tresor està aconseguint col·locar les emissions de deute a uns preus raonables i assumibles. Una altra cosa és

que cada mes que passa és un mes més de drama pel que fa a desocupació.

—**Molts reclamen al Banc Central Europeu (BCE) seguir l'exemple del Japó i la seua política d'expansió monetària. És aquest el camí?**

—Això seria absolutament desitjable perquè una política monetària expansiva permetria una recuperació econòmica més ràpida i una millora en els índexs d'atur. També cal acceptar que una política monetària tal generaria un poc d'inflació, especialment al centre d'Europa i Alemanya. Seria desitjable que els alemanys acceptaren això perquè el sud d'Europa pugui eixir més ràpidament de la crisi. En tot cas, jo confie que la política del BCE canvie després de les eleccions alemanyes.

—**Sou dels que, com molts altres, pensen que hem passat de la ratlla amb això de l'austeritat?**

—Filosòficament, sí; però, en la pràctica, no. La solució a la crisi no és l'austeritat. Això no és obstacle, però, perquè hàgem d'admetre que calia una certa dosi d'austeritat. I ens calia per diverses raons: en primer lloc, perquè l'estat i les comunitats autònomes tenien tancat l'accés als mercats i així era impossible renovar els crèdits, la qual cosa ens obligava a estrènyer-nos el cinturó. En segon lloc, sense els ingressos que generava la bombolla immobiliària no podíem pagar l'administració pública de què ens hem dotat. Així doncs, ha estat necessari que reduïrem les dimensions del sector públic. I una volta fet això —o encara millor: de forma paral·lela— cal fer polítiques de creixement.

Ara per ara, seria desitjable que aquestes polítiques de creixement s'estigueren donant amb més intensitat. Al cap de tres anys d'austeritat, cal canviar de polítiques i començar a pensar, alhora, d'avançar cap a la unió bancària i fiscal a nivell europeu.

—**Quin diagnòstic fa de la situació del País Valencià?**

—La Comunitat Valenciana està en una situació especialment greu dins d'aquest context de crisi i això és degut sobretot al fet que la bombolla immobiliària ha tingut un efecte devastador. Alhora, a això, cal sumar-hi el problema del finançament autonòmic: som una comunitat històricament infrafinançada. En tots els sistemes de finançament que s'han implementat des de l'inici de la

COPEV

democràcia, la Comunitat Valenciana ha estat infrafinançada. Aquesta circumstància s'ha passat per alt mentre els mercats de deute han funcionat i les bombolles han aportat recursos. Tots dos factors han permès que es funcionara amb normalitat, però mentrestant s'estava maquillant que s'estava generant un dèficit que ha anat acumulant deute. Amb tot, però, aquesta situació era assumible perquè la roda funcionava. El problema ha eixit a la llum en el moment en què la bom-

bolla ha esclatat. L'administració està col·lapsada financerament i el sector immobiliari, que en el passat va arrossegar l'economia, ha desaparegut.

—**Dieu que el volum de deute que s'anava acumulant era assumible. Segur que ho era o es va actuar amb falta de diligència?**

—Segons les dades que ens han aportat els experts, aproximadament el 15% del deute total procedeix de despeses que hom podria catalogar com a discu-

tibles. Però el 85% restant procedeix de l'infrafinançament dels nostres serveis bàsics. Si no disposem d'uns serveis sanitaris i educatius com la resta de comunitats autònomes és perquè tampoc no disposem dels mateixos recursos.

—**Hi ha qui ha dit que aquesta situació d'infrafinançament és "colonial".**

—Jo tinc la sensació que, de fa temps, l'arc mediterrani té un tractament injust respecte de la resta d'Espanya. Som una de les zones més importants quant a generació de riquesa i de prosperitat, però a l'hora de fer la inversió territorialitzada i de repartir el sistema de finançament, no hem tingut un tractament just i d'acord amb la nostra realitat poblacional i econòmica.

—**Ha estat maltractat el País Valencià?**

—En el tema del finançament crec que la Comunitat Valenciana ha estat tractada de manera injusta.

—**Cal, doncs, que s'apliquen els dèficits asimètrics, com reivindiquen Catalunya, el País Valencià, Múrcia o Balears?**

—Els dèficits no han de ser lineals perquè cada territori té les seues característiques i tots no partim del mateix punt. En el cas de la Comunitat Valenciana, el dèficit té una explicació econòmica i històrica que es pot contrastar amb les xifres. És just demanar a tots els territoris que s'esforcen i apliquen criteris d'ajust i eficiència. Tots hem d'esforçar-nos proporcionalment igual. El que no és just és demanar dèficits iguals a tots els territoris.

—**Fa quinze dies, el secretari d'Estat de les autonomies, Antonio Beteta, va visitar València i va dir que, de moment, de reforma del sistema i de dèficit asimètric, ni parlar-ne...**

—Els polítics no poden acontentar tothom i saben que, quan parlen, ho fan per a 17 comunitats autònomes. El ministeri és conscient que aquest tema cal solucionar-lo perquè la Generalitat no pot desmantellar la sanitat i l'educació, que són les partides on van a parar els fons que arriben del sistema de finançament. Estic convençut, doncs, que hi haurà dèficit asimètric i una reforma del sistema de finançament.

En la seua visita, Beteta va dir dues coses que són transcendents: la primera fou que el pastís disponible en

"A final d'any hi haurà una millora de l'economia, però això no es traslladarà al mercat laboral fins 2014 o 2015"

la pròxima reforma no serà més gran, la qual cosa obligarà a trencar amb l'*statu quo* fins ara vigent i que sempre ha perjudicat la Comunitat Valenciana. Així doncs, cal suposar que nosaltres millorarem. A més, Beteta també va dir que contemplava la possibilitat que, encara que la reforma no entrara en vigor fins el 2015, tinguera efecte retroactiu per a 2014.

—**Segons la comissió d'experts de les Corts, el deute històric és de 13.000 milions d'euros. Al seu parer, el País Valencià l'hauria de reclamar, com ha fet Andalusia?**

"El 85% del deute és degut a l'infrafinançament dels serveis bàsics"

—Jo crec que és més prioritari reformar el finançament, deixar de generar dèficit, tenir assegurats els serveis públics i a poc a poc assumir aquest deute. Per tant, jo no posaria el focus en el deute històric. Jo crec que es pot reclamar, perquè no hem disposat de recursos al mateix nivell que altres comunitats (cal tenir en compte que donar cobertura a sanitat, educació i serveis socials costa 11.000 milions d'euros i enguany només en rebrem 8.400), però si aquest element bloqueja un possible acord, és millor posar-ho en segon pla.

—**En els pròxims deu anys haurem de tornar 17.200 milions, entre crèdits i interessos procedents del Fons de Liquiditat Autòmic (FLA). Els socialistes valencians han proposat que una part de les quantitats que**

s'han injectat a través del FLA salden el deute històric que el País Valencià ha acumulat en els últims anys. Què li sembla la proposta?

—Deixar de pagar els préstecs mai no és una alternativa perquè, quan et compromets, has de pagar els teus compromisos. Una altra cosa és que proposes com aquestes s'incorporen a una negociació global. Al final, però, pot ser un alleujament per a la Comunitat Valenciana però no per a Espanya, perquè aquest deute continuarà computant com un deute davant Brussel·les.

—**Què li sembla que Fabra haja demanat a un grup d'economistes que han estat premis Jaume I un informe sobre finançament quan ja hi ha un grup d'experts nomenat per les Corts treballant-hi de fa temps?**

—Això no és dolent. És important teixir aliances perquè aquestes ens legitimen molt més a l'hora de fer sentir les nostres reivindicacions. Les dues iniciatives són bones: d'una banda, el comitè de les Corts té representació dels diferents grups parlamentaris; de l'altra, els premis Jaume I són gent amb molta experiència que pot fer aportacions interessants. Finalment, seria desitjable que també la societat civil s'hi involucrara, perquè això legitimarà encara més la Generalitat.

—**I si no hi ha dèficit asimètric, ni reforma del sistema de finançament i molt menys pagament del deute històric, que passarà?**

—A curt termini aquesta situació no és sostenible i no podem finançar-nos. Sense recuperació econòmica no podríem finançar els serveis públics.

—**Corre perill l'estat de benestar?**

—Jo crec que no, no s'han de donar visions catastrofistes. L'estat de benestar no té tornada enrere perquè els ciutadans no ho tolerarien. El que passa és que això és una cosa, i una altra de molt diferent és que l'estat de benestar es pot articular a través de moltes fórmules. A Alemanya, per exemple, la col·laboració entre públic i privat funciona perfectament i amb totes les garanties per als ciutadans. Aquest és el debat; i no posar en qüestió l'estat del benestar, perquè és irrefutable. El que cal debatre és com donarem serveis públics de qualitat i amb quantia suficient als nostres ciutadans.

Violeta Tena